

Tanítási tervezet

Az óra időpontja: 2022.05.17.

Iskola, osztály: 8. A osztály

Iskola neve és címe: Czuczor Gergely Bencés Gimnázium és Kollégium, 9022 Győr, Széchenyi tér 8-9.

Tanít: Kovács Bernadett

Témakör megnevezése: Európa regionális földrajza

Tanítási egység (téma) címe: **Dél-Európa**

Az óra (jellemző) típusa: új ismeretet feldolgozó óra

1. Tantervi követelmények

1.1. A tanítási óra oktatási céljai: Az óra végére a tanuló ismerje a Mediterráneum európai részének gazdasági viszonyait. Értelmezze és elemezze a mediterrán éghajlathoz kapcsolódó gazdálkodási formát, és fő terményeket, magyarázza a szezonális turizmus hatásait a dél-európai országok gazdaságára. Tudja a különbséget a partvonal és a belsőbb térségek társadalmi-gazdasági jellemzői között, és értse azok kialakulásának okát. Ismerjen és képes legyen megmagyarázni néhány különbséget az egyes országok között.

1.2. A tanítási óra képzési, fejlesztési céljai: Az óra során fejlesztjük a térképhasználatot, az abból történő információszerzést. A tanulók oknyomozó szemlélettel közelítik meg a mai jellegzetességeket, ezáltal fejlődik a gondolkodásuk. Európai tipikus tájakkal kapcsolatos ismeretei bővülnek.

1.3. A tanítási óra nevelési céljai: Humánus hozzáállás kialakítása, bevándorlással kapcsolatos érzékenyítés. Európa-tudat formálása, utazási szokások hatásának megismerése, értelmezése.

1.4. Oktatási követelmények:

a. Fogalmak:

- új fogalmak: Mediterráneum, szezonális turizmus, „napfényövezet”

- megerősítendő fogalmak: mediterrán éghajlat, kontinentális éghajlat, tagolt partvidék, öntözéses gazdálkodás, idegenforgalom, vendéglátás, GDP

b. Folyamatok:

- új folyamatok: elszegényedés, gazdasági súlypont eltolódása Olaszországban
- megerősítendő folyamatok: elvándorlás, illegális migráció, gazdasági átalakulás

c. Összefüggések:

- új összefüggések: mediterrán éghajlatra jellemző mezőgazdasági vonások, szezonális turizmus hatása a gazdaságra
- megerősítendő összefüggések: vízválasztók hatása az éghajlatra, domborzat és településhálózat kapcsolata, domborzat és bányakincsek kapcsolata

d. Megfigyelések, vizsgálatok, kísérletek: térképolvasás alapján következtetések levonása

e. Fejlesztendő készségek, kompetenciaterületek: információszerzés- és feldolgozás, önálló tanulás, kommunikációs kompetenciák, együttműködés a csoporttársakkal, analitikus gondolkodás, önkifejezés

f. Főbb tanulói tevékenységek: jegyzetkészítés, térképelemzés, válaszadás

2. Szemléltető és munkaeszközök:

- tábla, kréta (3 szín + fehér)
- Powerpoint bemutató, számítógép, kivetítő
- Földrajzi Atlasz Középiskolásoknak, Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, 2018
- Földrajzi Atlasz Középiskolásoknak, Carthographia, 2017

3. Felhasznált irodalom

- Földrajz 8. Újgenerációs tankönyv, Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, 2018
- Kleininger Tamás: Témavázlatok érettségizőknek földrajzból közép- és emelt szinten, Műszaki Könyvkiadó Kft., 2017

4. Mellékletek jegyzéke

1. Ellenőrző kérdések és válaszlehetőségek
2. Ellenőrző kérdésekre adandó válaszok
3. Powerpoint bemutató
4. Táblavázlat – Közös vonások
5. Táblavázlat – Kategóriák
6. Táblavázlat – Spanyolország
7. Ellenőrzés – Olaszország
8. Táblavázlat – Balkán-fsz.

Az óra felépítése

Idő	Az óra menete	Didaktikai mozzanat	Módszer	Munkaforma	Eszköz
1-3	Köszönés, adminisztráció.				
3-6	Előző órai ismeretek felidézése. <i>Öt ismétlő kérdést teszek fel az előző órákból. A válasz mindig egy-egy ország, ezeket betűkkel jelöltem, amit kivetítek a diákoknak. A válaszadás a füzetbe történik, a helyes betűjellel. (1. melléklet) Végül kivetítem a helyes válaszokat, és megbeszéljük őket.</i>	felidézés, visszacsatolás, rendszerzés ellenőrzés	munkáltatás, tanári kérdés	frontális osztálymunka	projektor, számítógép, Powerpoint bemutató (1. és 2. melléklet), füzet
6-10	Új anyag bevezetése – Dél-Európa - Térségbe tartozó országok meghatározása: Portugália, Spanyolország, Olaszország, Balkán-fsz. egy része - Közös vonások összegyűjtése - Mediterrán éghajlat adottságainak felidézése, rá épülő gazdaság megismerése	célkitűzés motiválás ráhangolás általánosítás	tanári előadás, táblavázlat segítségével jegyzetkészítés	frontális előadás	Powerpoint bemutató, táblavázlat (3. és 4. melléklet)
10-20	Területek kategorizálása adottságaik alapján <i>Három fő csoportra osztottam a déli országok területeit, fő jellemvonásaik alapján, hogy könnyebben összevegyük ezeket. A különböző kategóriákat különböző színekkel jelölöm a táblán. A diákok a füzetükben ugyanígy színekkel jelölik a kategóriákat.</i> ① tengerparti zóna: (kék szín) ② belső területek (zöld szín) ③ gazdasági gócpontok (piros szín)	általánosítás, rendszerzés vázlatkészítéssel rögzítés	tanári előadás, táblavázlat segítségével jegyzetkészítés	frontális előadás	táblavázlat szinkóddal (5. melléklet) <i>oldalsó táblára, fennmarad végig</i>

20-25	Országok tárgyalása 1. <i>A diákok atlaszt használva vizsgálják az egyes országokat. Padonként az egyik diák az adott ország kiragadott térképénél nyitja ki, a másik diák pedig Európa domborzatánál az atlaszát.</i> Spanyolország - általános tulajdonságok: főváros, fekvés, domborzat - kategóriák alapján területek, nagyobb városok keresése: ① tengerparti zóna: <i>(kék szín)</i> ② belső területek <i>(zöld szín)</i> ③ gazdasági gócpontok <i>(piros szín)</i> - egyéb jellemzők: <i>érdekességek, élménybeszámolók</i> Portugália: - fővárosa Lisszabon - ① és ② megvan, ③ nem jell.	elemzés, térképi munka, aktivizálás rögzítés	tanári magyarázat, megfigyelés, megbeszélés	frontális osztálymunka	táblavázlat, atlasz (14-15. o. Európa domborzata, 20-24. o. Dél-Európa országai), füzet (6. melléklet)
25-32	Országok tárgyalása 2.: <u>Olaszország</u> <i>A diákok páros munkában kigyűjtik a füzetükbe az ország jellemzői Spanyolországhoz hasonlóan. Az előző felosztásban dolgoznak a párok, viszont ezúttal tanári vezetés nélkül.</i> Feladat: Gyűjtsenek 2-2 nagyobb várost vagy tájegységet az egyes kategóriákhoz. Emellett felszólítom őket, hogy hagyjanak ki helyet, hogy ki tudják egészíteni ellenőrzéskor.	tevékenykedtetés, térképi munka, társas kommunikáció, alkalmazás, gyakorlás	munkáltatás, térképelemzés	páros munka	füzet
32-35	Olaszország jellemzőinek ellenőrzése Plusz információk megbeszélése: É-D eltérései, aktív vulkanizmus, bevándorlási hullám, Vatikán.	ellenőrzés, megerősítés, rögzítés	megbeszélés	frontális osztálymunka	kivetített dia (7. melléklet)
35-42	Országok tárgyalása 3. - <u>Balkán-félsziget</u> 8. táblavázlat	elemzés, alkalmazás	tanári előadás és magyarázat	frontális osztálymunka	táblavázlat (8. melléklet)
42-44	Összefoglalás Az óra anyagát összegzem, kiemelem a lényeges részeket és elmondom, mit kell tudni belőle mindenképpen.	összefoglalás, értékelés az órai munkáról	tanári előadás	frontális előadás	-
44-45	Záró ima, elköszönés		közös ima	-	-

Mellékletek

1. Ellenőrző kérdések:

- Melyik ország NEM rendelkezik kőolajkészlettel az Északi-tengeren?
- Melyik országnak kiemelkedő a halászata?
- Hol alakult ki az ipari forradalom először?
- Melyik állam híres mezőgazdaságáról és tulipánföldjeiről?
- Hol találunk kiterjedt erdőket és erre épülő fakitermelést?

Válaszok:

- A - Norvégia
- B - Nagy-Britannia
- C - Finnország
- D - Hollandia

2. Ellenőrző kérdésekre adandó válaszok:

1.	C
2.	A
3.	B
4.	D
5.	C

3. Powerpoint bemutató

Mellékletként csatolva

4. Táblavázlat - Közös vonások

- fekvés: tenger partján (Földközi + Atlanti-ó.)
- tenger meghatározó szerepe történelmében
- viszonylag kevés energiahordozó
- turizmus, vendéglátás szerepe kiemelkedő
- mediterrán éghajlat
 - meleg nyár, téli csapadék, magas hőmérsékletek
 - mandulafenyő, paratölgy, szelídgesztenye, citrusfélék, szőlő, olajfa, melegigényes zöldségek és gyümölcsök

5. Táblavázlat – Kategóriák

① tengerparti zóna (kékkel)

- tengerpartot kísérő max. 50 km széles sáv
- turizmus meghatározó
- GDP, bevétel, kereskedelmi forgalom magas, átlag feletti
- szezonális turizmus – ingadozó gazdasági teljesítmény
- függőség a turistáktól
- környezeti károk

② belső területek (zöld szín)

- dombságok, hegységek, esetenként síkságok
- szárazabb, melegebb éghajlat
- mezőgazdasági termelés: öntözéses gazdálkodásban
 - o citrusfélék, szőlő, olívbogyó, melegigényes zöldségek és gyümölcsök (paradicsom, dinnye), gabonanövények (kukorica, búza, durumbúza)
 - o állattartás: hegyvidékeken, dombságokon; juh, kecske, néhol sertés, szarvasmarha
- alacsonyabb GDP
- elvándorlás, elszegényedés

③ gazdasági gócpontok (piros szín)

- valamilyen hatásra vált azzá, pl.:
 - o kedvező fekvés: más országokkal kapcsolatteremtés / kikötőváros / vásárvonalon fekszik
 - o ásványkincs, vagy energiahordozó a közelben
 - o tradicionális, nagymúltú város
- magas GDP
- ipari termelés +++
- életszínvonal magas, bevándorlás (fiatalok)

6. Táblavázlat - Spanyolország

- főváros: Madrid
- Ibériai-fsz., kevésbé tagolt partvonal, sok hegység, kevés alföld
- kategóriák:
 - ① városok: *Málaga, Barcelona, Valencia*
 - ② Mezőgazd. hegységek
mezőgazdaság: mediterrán gazdálkodás, búza, legelő, ló, szamár, juh
ásványkincs: Fe, Hg, Zn, Pb
 - ③ Madrid – főváros, belső területen, fejlett gazdaság, gépipar
Sevilla, Cordoba – vásárváros; Zaragoza
- plusz információk
 - baszkok

7. Olaszország – ellenőrzés – powerpoint bemutató 18. dia (+ kiegészítés)

8. Táblavázlat - Balkán-félsziget

- nagy átlagmagasság
- hegységek vízválasztók, keleten kontinentális éghajlat
- ásványkincsek: változatos, főként vasérc, bauxit

Horvátország: Zágráb

- ① nagy arányban – tagolt tengerpart, élénk idegenforgalom; Fiume, Split
- ② Dinári-hg. ásványkincsekben gazdag (bauxit, barnakőszén) – gépipar (hajógyártás)
Szlavónia: dombvidék Mo. felé
- ③ nem kiemelkedő, hajógyártás említésre méltó

Görögország: Athén

- ① nagy arányban – tagolt tengerpart, élénk idegenforgalom
- ② nagyobb területek, ásványkincsekből kis mennyiségek
- ③ nem kiemelkedő, csak könnyűipar